

Plukovník Ing. František Valach, CSc.

Velitelství ozbrojených sil USA v Evropě - USEUCOM

(United States European Command)

Na základě ujednání nejvyšších představitelů Velitelství ozbrojených sil USA v Evropě a Generálního štábu AČR se uskutečnila v historii vůbec první stáž důstojníků Armády ČR, plk. Ing. Františka Valacha, CSc., z Odboru strategického plánování GŠ a mjr. Ing. Dalibora Škovronka z Odboru automatizace a informatizace GŠ, v hlavním stanu ozbrojených sil Spojených států v Evropě - USEUCOM. Podle sdělení vrcholového managementu tohoto štábu, Česká republika je opravdu první zemí bývalého východního bloku, která takovou významnou aktivitu mohla realizovat. Stáž proběhla s cílem získat celkový přehled o štábní struktuře USEUCOM, seznámit se se štábní architekturou J1 až J6, a v hlavních rysech se i obeznámit s posláním, funkcí a činností těchto struktur.

* * *

Z pohledu důstojníka Armády ČR byly zajímavé poznatky získané o problematice mezištábní koordinace a vazbách, plánovacích a informačních procesech a procedurách USEUCOM. V průběhu stáže byla objasněna řada otázek strategického plánování a operačních procesů, zejména metody, postupy plánování a operační dokumenty USEUCOM. Pozornost byla věnována i orgánům USEUCOM, jež se zabývají problematikou systému C⁴I - se zaměřením na poslání a funkční působnost direktoriátu J6. Bylo umožněno seznámení s automatizací a informatizací štábních procesů a celkovým posláním direktoriátu pracovních sil a personálního managementu J1.

Poslání a funkce USEUCOM

◆ Závazky k NATO

Hlavní poslání Velitelství ozbrojených sil USA v Evropě - USEUCOM spočívá v podpoře NATO, zabezpečení bojové připravenosti sil k prosazení závazků Spojených států v rámci aliance NATO.

◆ Zvyšování připravenosti ozbrojených sil

Rozsáhlý a pravidelný výcvik, příprava štábů a vojsk je vedena k zajištění bojové připravenosti.

◆ *Krizový management*

Přestože v USEUCOM má plánování pro případ konfliktu v rámci NATO prioritu, pozornost se také věnuje eventuálnímu (variantnímu) jednostrannému i mnohostrannému plánování. Obsahuje zabezpečení sjednocení velení silám a řadu jiných opatření, od humanitární pomoci k podpoře zásobování spojeneckých vlád.

◆ *Opatření úkolů bezpečnosti*

Cílem účasti na bezpečnosti je pomoc spojeneckým státům v podpoře jejich zřízení, k odrazení případné agrese, a tím přispět ke kolektivní bezpečnosti. Zahnuje to i zahraniční vojenský export, úvěry a udělování pomoci v rámci výcvikových programů, vybavení výstrojí, výzbrojí a jiné příspěvky pro podporu spojenců a přátelených zemí v oblasti závazků USEUCOM.

◆ *Zpravodajské aktivity*

Hlavní stan odpovídá za koordinaci širokého pole průzkumných činností. Soustřeďování a analyzování situací se zejména provádí se zaměřením na přípravu rozhodnutí. Velení udržuje přesný obraz o oblasti odpovědnosti. Obstarává i podporu pro Sbor náčelníků štábů (*Joint Chiefs of Staff-JCS*) a služby Spojeneckému velení v Evropě (*Allied Command Europe-ACE*).

◆ *Humanitární pomoc*

Na základě vyžádání USEUCOM zabezpečuje i humanitární pomoc v případě přírodních katastrof nebo krizí.

Na velitelství USEUCOM je nyní přibližně 1200 mužů a žen, 495 tvoří pozemní síly, 475 vzdušné síly a 38 námořníci. Z toho je 365 občanských pracovníků ze Spojených států.

Z historie USEUCOM

Každá společenská, vojensky či jinak orientovaná činnost, systém nebo proces má svoji minulost, historii. Samozřejmě to platí také o štábu USEUCOM. Jeho původ se datuje od prvních dnů NATO kdy k 1. srpnu 1952 Sbor náčelníků štábů vytvořil Velitelství ozbrojených sil USA v Evropě (*USEUCOM*). Jeho vznik tehdy usnadnily již uzavřené smluvní závazky NATO. Vlastní závazek k NATO zajišťovaly bojové síly Spojených států pro obranu Evropy, které byly vyčleněny pod velitele operačního velení NATO v době války.

Smyslem vytvoření nadřazeného stupně velení - Velitelství ozbrojených sil USA v Evropě - bylo tehdy (a je i nyní) zformování ústředního bodu pro řízení, koordinaci a usnadnění americké podpory NATO, zejména usnadnění práce vrchnímu veliteli, který je velitelem jak amerických vojsk, tak i spojeneckých vojsk NATO - viz schéma 1.

Vrchním velitelem spojeneckých ozbrojených sil NATO v Evropě (*Supreme Allied Commander Europe - SACEUR*) je od samého vzniku NATO trvale americký generál, určený na dobu několika let. Je to nejvyšší vojenský funkcionář NATO v Evropě, disponující rozsáhlými pravomocemi vůči všem národním ozbrojeným silám vyčleněným pod spojenecké velení v míru i ve válce. Protože dvojjediný úkol vrchnímu veliteli spotřebovává mnoho času, zejména na velitelství NATO, delegoval svému zástupci (viz schéma 1 a 2) širokou pravomoc v oblasti řízení, vedení, správy a kontroly štábu USEUCOM. Vytvoření

tohoto veliteľství dalo vrchnému veliteľi okrem centralizovaného velení i celkové zabezpečení řízení administrativy a logistickou podporu při jeho činnosti v Evropě.

Po komplikované situaci v 60. letech se velitelství USEUCOM přestěhovalo 14. března 1967 do nynějšího prostoru poblíž Stuttgartu, kde se uskutečnila zmíněná stáž důstojníků Armády ČR.

Průběh stáže

Stáž na Velitelství ozbrojených sil USA v Evropě probíhala formou přednášek, ukázek, brífinků a diskusí v jednotlivých direktoriátech (J1, J3, J5 a J6) a na dalších pracovištích USEUCOM, a také s představiteli některých velitelství druhů ozbrojených sil USA v Evropě, podřízených USEUCOM.

Standardizovaný systém organizačních struktur štábu USEUCOM má přesně definované funkční působnosti a součinnostní vazby mezi direktoriáty J1 až J6 - viz schéma 2. Tento

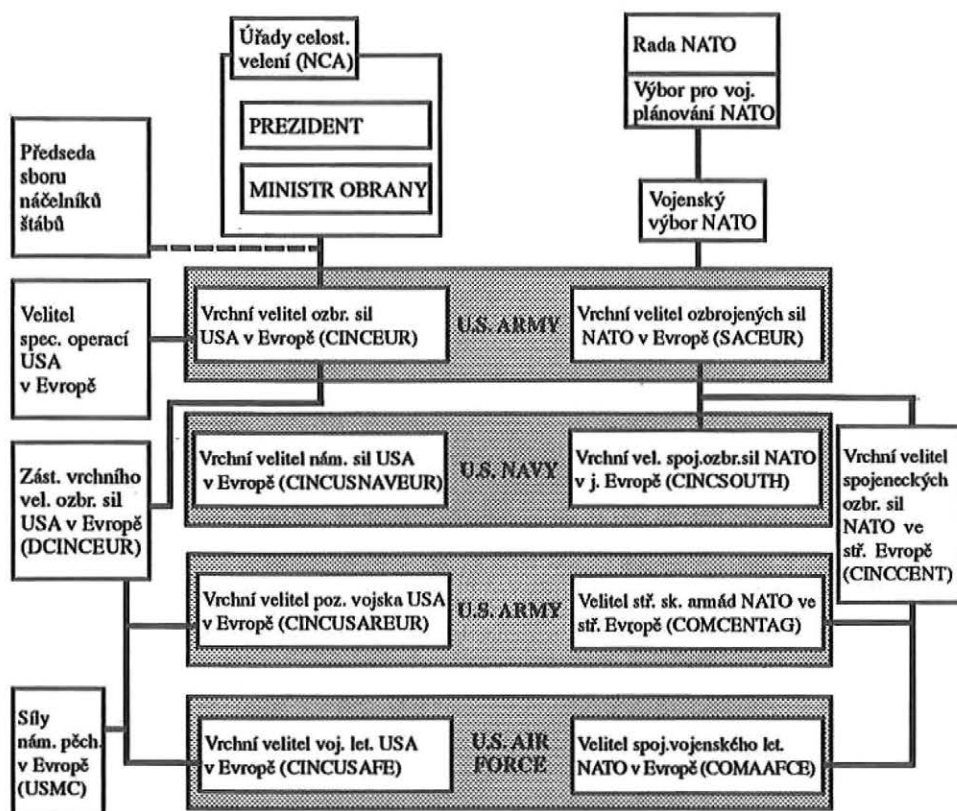

Schéma 1: Vztahy velení: U.S. European Command

systém je uplatňován i v ostatních štábech velitelství ozbrojených sil USA (nejenom v USEUCOM) a v praxi se plně osvědčuje.

Základním a rozhodujícím dokumentem pro práci USEUCOM je strategie USEUCOM (*USEUCOM Strategy of Engagement and Preparedness*). Tvůrcem tohoto dokumentu je direktoriát strategického plánování a politiky J5.

● Úkoly a činnost direktoriátu J5

Direktoriát J5 plní úkoly vyplývající z procesů strategického plánování v oblasti působnosti USEUCOM (Evropa, část Afriky), zejména připravuje strategii USEUCOM.

Nezastupitelné místo direktoriátu J5 vyplývá z jeho rozhodující úlohy při tvorbě ideových záměrů k rozpracování hlavních úkolů štábu USEUCOM. Vlastní realizace (plánování, provedení a zabezpečení operace) je pak hlavní funkční náplní direktoriátu J3 v součinnosti s ostatními direktoriáty štábu a podřízenými velitelstvími.

Vlastní strategie USEUCOM byla připravována na základě platné Národní bezpečnostní strategie USA (- *A National Security Strategy of Engagement and Enlargement*) a Národní vojenské strategie USA (- *National Military Strategy of the United States of America - A Strategy of Flexible and Selective Engagement*).

Direktoriát J5 se zúčastňuje plánovacího procesu USEUCOM tím způsobem, že na základě cílů, jež jsou vytyčeny ve strategii USEUCOM, stanoví politicko-vojenskou ideu (bázi) kampaní. Na tomto základním pojetí je pak orgány J5 budován Plánovací systém regionální bezpečnosti - *Theater Security Planning System (TSPS)*.

V rámci direktoriátu J5 divizí J5-J (*Joint Contact Team Program Office*) je zabezpečována a řízena oblast programu Mil-to-Mil, kde bylo centrum pobytu důstojníků Armády ČR. V současnosti je v rámci tohoto programu pozitivně hodnocen přístup a postup AČR.

Na základě připomínek představitelů J5-J by bylo patrně vhodné v budoucnosti vyvinout větší aktivitu a lépe definovat zájmové oblasti Armády ČR, což by zřejmě vyžadovalo aktivnější zapojení inspektorátů a odborů GŠ.

V rámci programu IMET, který je řízen direktoriátem J4, se podle tamních názorů nabízejí větší příležitosti pro iniciativnější zapojení Armády ČR podle jejích potřeb do nabízených kurzů, škol a jiných vzdělávacích aktivit v rámci IMET.

● Úkoly a činnost direktoriátu J3, centrum velení a cvičení v rámci programu Partnerství pro mír (PfP)

Direktoriát J3 je garantem přípravy a realizace operačního plánování (v době míru - cvičení a simulace, v době krizí a konfliktů - války). J3 je koncepčním a zároveň výkonným orgánem, který pracuje v úzké součinnosti se všemi direktoriáty USEUCOM (J1 až J6).

Pro vyhodnocování situací, přípravu operací, řízení a velení je vybudováno centrum velení - *Command Center (CC)*, které spadá do působnosti direktoriátu J3. Toto pracoviště s vysokou technickou úrovní je plně computerizováno, uplatňují se zde prostředky velkoplošného zobrazování situací, CC je základním střediskem pro soustřeďování výstupů z ostatních systémů (center):

- * JRC - taktický a strategický průzkum;
- * JLOC - logistické operační centrum;
- * JOPES - zpravodajský operační systém;
- * EAC - systém sledování a práce s jadernými zbraněmi;

- * *I and W* - zpravodajská služba, signalizace a varovné systémy;
- * *Joint Staff* - národní velicí centrum v Pentagonu;
- * *CAT* - krizový akční tým;
- * velicí centra jednotlivých velitelských druhů ozbrojených sil USA v Evropě;
- * *JTF* - spojená bojová uskupení.

Command Center je přímo propojeno komunikačními prostředky s *CINC* (vrchní velitel USEUCOM), *DCINC* (zástupce vrchního velitele USEUCOM) a *C/S* (náčelníkem štábu USEUCOM).

Součástí organizační struktury J3 je i operační systémové oddělení J31, které využívá při přípravě operací a zpracovávání operačních plánů kromě centra velení následující systémy:

- *JDES (Joint Deployment and Execution Systems)*
- *TRS (Theater Readiness Systems)*
- *GCCS (Ground Command and Control System)*.

J31 úzce spolupracuje při obsluze, údržbě a zabezpečení těchto systémů s direktoriátem J6 a DISA.

Byl proveden přehled a seznámení s některými skutečnostmi z oblasti cvičení v rámci PpP, pplk. armády USA Hamiltonem, jenž je zodpovědným pracovníkem J3 pro přípravu a zabezpečení cvičení v rámci PpP. Pozitivně byl hodnocen přístup a postup Armády ČR v této oblasti s tím, že je nutno v následujícím období položit větší důraz na přípravu individuálního programu Partnerství pro mír. Tento program je nejdůležitějším dokumentem v rámci konkrétní spolupráce v PpP.

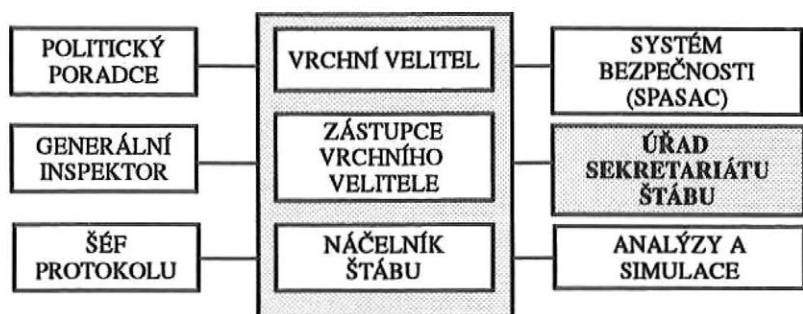
● *Úkoly a činnost direktoriátu J6*

Direktoriát J6 sehrává hlavní roli v zabezpečení komunikační a informační infrastruktury a C⁴ systémů USEUCOM a úzce spolupracuje v této oblasti na přípravě operačních plánů s J3 USEUCOM. J6 odpovídá *CINC* (vrchnímu veliteli USEUCOM) za komunikační a informační systémy a nasazení těchto prostředků při cvičeních a operacích v míru a za války.

Nejvyšší představitelé USEUCOM věnují této problematice značnou pozornost vzhledem k tomu, že se podle jejich názorů jedná o rozhodující otázky zachování akceschopnosti armády v současnosti a nejbližší budoucnosti. Moderní C⁴ systémy přinášejí nejenom komunikační kapacity, ale především komputelizaci a automatizaci činností štábů, jakož i řízení a velení vojskům. V diskusích bylo konstatováno, že nejmodernější systémy se v praxi plně osvědčily v průběhu operace Pouštní bouře (*Desert Storm*).

Jednotlivé direktoriáty USEUCOM jsou provázány počítačovými sítěmi a veškeré koncepční, operační i operativní činnosti jsou realizovány na základě automatizovaného počítačového zpracování dat s využitím formalizovaných dokumentů. Existuje zde množství informačních a řídicích systémů, které jsou napojeny na velicí centra jednotlivých druhů vojsk a služeb USEUCOM.

Direktoriát J6 je také zásobárnou, která dodává do ostatních součástí štábu vysoce kvalifikované odborníky pro obsluhu výpočetní a jiné komunikační techniky. Například u direktoriátu J3 pracuje v organizační struktuře 10 % lidí, kteří byli původně dle vlastní odbornosti zařazeni v direktoriátu J6.

DIREKTORIÁT:

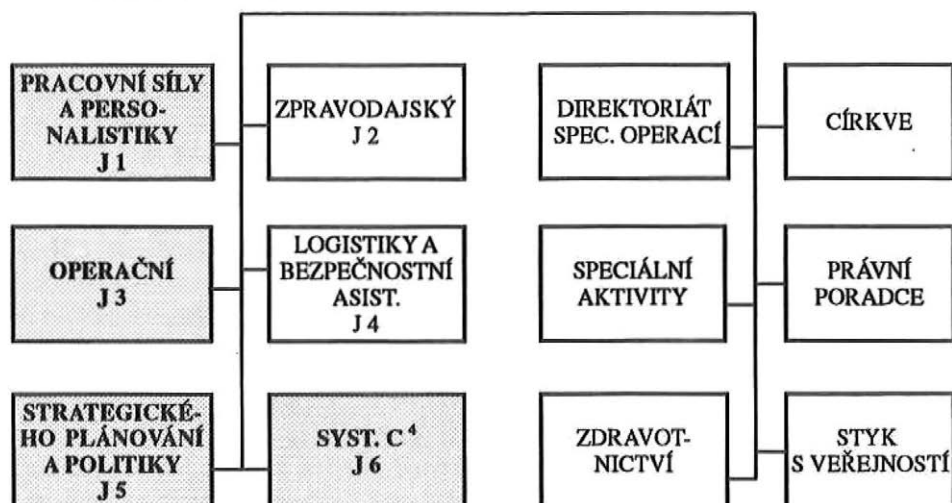

Schéma 2: Hlavní stan Spojených států pro evropské velení

● Úkoly a činnost direktoriátu J1

Direktoriát J1 plní úkoly v oblasti komplexního zabezpečení a plánování personální práce v oblasti působnosti USEUCOM na základě strategie USEUCOM.

V ozbrojených silách USA existuje komplexní systém řízení personální a kariérní oblasti, který je plně automatizován s uplatněním výpočetní techniky. Základem systémové personální práce je každoroční komplexní hodnocení příslušníků armády (zpracovává velitel, náčelník) na příslušném formuláři. Tyto podklady jsou pak zaznamenávány do centrální databáze a personální manažeři pak z těchto informací čerpají při rozhodování o kariéře příslušníka armády - povyšování, umístění na funkci, umisťování a uplatňování lidí v armádě. Příslušná velitelství (velitelé) pouze zasílají své požadavky na obsazení funkcí v jejich působnosti.

Direktoriát J1 se nestará pouze o vojenskou část personální práce, ale řeší i otázky komplexního všestranného zabezpečení (ekonomické zabezpečení jak vojáků, tak i jejich rodinných příslušníků).

Existuje zde komplexní systém vzdělávání, který zabezpečuje dle potřeb armády komplexní přípravu lidí na civilních a vojenských školách. S tímto systémem je spjat i kariérní řád a systém kontraktační (financování vzdělání je úzce svázáno s určitým závazkem služby v armádě).

● *Úřad sekretariátu štábu USEUCOM, jeho informační a administrativní zabezpečení*

Úřad sekretariátu štábu USEUCOM podporuje každodenní činnost vrchního velitele USEUCOM, zástupce vrchního velitele USEUCOM a náčelníka štábu USEUCOM. Pracoviště připravuje kalendářní plán velitelství a štábu USEUCOM a provádí sladování a koordinaci programů činnosti nejvyšších představitelů a náčelníků direktoriátů USEUCOM.

Veškeré administrativní, koncepční i operační činnosti štábu USEUCOM jsou realizovány s využitím formalizovaných dokumentů na základě automatizovaného počítačového zpracování dat.

Spisová (utajovaná i neutajovaná) a poštovní služba štábu USEUCOM je z větší části automatizovaná (s uplatněním elektronické pošty a počítačového přenosu zpráv a informací) a jen částečně se realizuje mechanickou (papírovou) formou. Základní principy práce spisové a poštovní služby jsou analogické s AČR.

Stáž byla pro důstojníky Armády ČR prospěšná. Splnila stanovené cíle a účely z hlediska získání celkového přehledu o architektuře (J1 až J6) a činnosti štábu USEUCOM. Získané poznatky ukazují možné směry, které jsou pro moderní armádu a její budoucnost významné. Důležité jsou především informace a poznatky z oblasti vojenské strategie USEUCOM a operačního plánování, jakož i podklady k informačnímu, komunikačnímu a administrativnímu zabezpečení práce štábů.

Základním a rozhodujícím dokumentem pro práci USEUCOM je strategie USEUCOM, kterou připravil direktoriát strategického plánování J5 na základě nové Národní bezpečnostní strategie USA a Národní vojenské strategie USA. Rozhodující místo ve strategii pro USEUCOM mají cíle, které jsou vytyčeny pro celou zájmovou oblast, za kterou tento štáb nese v Evropě odpovědnost. Nezastupitelné místo direktoriátu J5 vyplývá z jeho rozhodující úlohy při tvorbě ideových záměrů k rozpracování hlavních úkolů štábu USEUCOM. Vlastní realizace (plánování, provedení a zabezpečení operace) pak spadá do kompetencí direktoriátu J3 v součinnosti s ostatními direktoriáty štábu a podřízenými velitelstvími.

Většina činností štábu USEUCOM je plně komputerovaná a je zabezpečena zcela automatizovaným přenosem a zpracováním formalizovaných zpráv a dokumentů. Rozhodující úlohu v této oblasti sehrává direktoriát J6. Moderní systémy velení a řízení (C⁴I systémy) se plně uplatňují jak v práci štábu a podřízených velitelství USEUCOM, tak i v plánovacích procesech (strategického i operačního charakteru) a v činnosti vojsk.

Stáž ukázala, že uplatněná metoda získávání teoretických a praktických poznatků formou přímé účasti ve štábu ozbrojených sil USA se osvědčila a lze ji doporučit i v příštím období v rámci programu Mil-to-Mil. Následující stáže by bylo účelné zaměřit již na konkrétní oblasti s reálně definovanými úkoly podle potřeb Armády ČR s úzkou specializací po odborné linii.